

De tre kors på Golgata

Langfredagsprædiken over Luk 23

»Vor Jesus kan ej noget herberg finde,« således står der i en af vore julesange, og således sang og talte vi så ofte i de dage, da vi mindedes hans indgang i verden, mindedes, at der ikke var plads i herberget, men at der kun var plads til ham i en stald, hvor han blev født og svøbt i klude og lagt i en krybbe; i dag er vi samlet for at mindes hans udgang af verden, og sandelig da må vi sige: Hans udgang lignede hans indgang; en krybbe var alt, hvad verden havde tilovers for ham ved hans fødsel, et kors var alt, hvad den havde tilovers for ham ved hans død. Som den fattige blandt menneskenes børn åbnede han sine øjne første gang i krybben i Betlehem, som den fattigste, den usleste blandt menneskene lukkede han sine øjne på korset på Golgata; for korsdøden var jo den groveste forbryders straf, og som en domfældt forbryder blev han henrettet på korset, midt imellem to andre forbrydere. Således var hans indgang, således var hans udgang af verden. For at mindes denne hans

udgang af verden er vi samlet i dag; derfor lyder der ingen lovsang i menighedens forsamling, som når vi ellers samles, ingen hilsen fra Herrens alter, men vi har i stedet for lovsangen sunget en gravsang, for at den rette langfredagsalvor kan være i vore hjerter. Dog skal der lyde et ord i menighedens forsamling, et ord til at oplade øjnene og se hen på ham, der således gik ud af verden, et ord til at drage hjerterne til ham. Venner! Lad os da med dyb alvor mindes, hvad der skete på denne dag; det var om natten, at de havde grebet Jesus som »en røver« i Getsemane og bundet ham og ført ham for det jødiske råd i ypperstepræstens palads; det var der, de førte falske vidner imod ham, og den jødiske domstol dømte ham til døden, og ypperstepræstens tjenere drev gæk med ham, slog ham og spyttede på ham; det var i dagbrækningen, de førte ham til Pilatus, det var der, han atter blev anklaget og forhørt og atter dømt til døden, det var der, han blev pisket, fik 40 piskeslag på sin ryg og det hellige blod begyndte at rinde, det var der, de satte en tornekrone på hans hoved og kastede en kappe om hans skuldre og gav ham et rør i hånden for at håne hans kongeværdighed, og således blev han ført frem for folket, og således stod han for folket, da Pilatus pegede på ham og sagde: »Se, hvilket menneske!« Dette ord, som så mange gange siden er blevet gentaget til opvækkelse for syndere, dette ord, som så mange gange har smeltet hjertet i en synders bryst; og således fører vi ham også frem for folket i dag, idet vi siger: Se, hvilket menneske! Din tornekronede, din mishandlede, din forhånede Jesus! Se, hvilket menneske! Kan det ikke bringe hjertet til at røre sig i brystet på dig? Dog ved

vi, at det ikke rørte folkets hjerte, da Pilatus pegede på ham; vi ved, at de fleste af folket råbte: Korsfæst ham! Så lad os da mindes, hvad der fremdeles skete på denne dag; det var i dagbrækningen, at han var blevet ført hen til Pilatus, forhørt, mishandlet og dømt, og nu skulle det store skuespil begynde, og hele folket strømmede i morgenstunden ud af Jerusalem for at se, hvad der skulle foregå: Tre forbrydere skulle henrettes på den grueligste måde. På en lille høj uden for byen – dens navn var Golgata – blev der hugget tre huller i klippegrunden; i dem skulle de tre kors rejses, og på disse tre kors blev de tre forbrydere udspændt og naglet fast igennem hænder og fødder. Kl. 9 om formiddagen var alting færdigt, og i denne time, da vi her er samlet, har de allerede hængt der over en time; og der hang de så så længe, indtil kramper, pine og sult gjorde ende på deres liv: Jesus i midten, en forbryder på hver side. Således var hans udgang af verden. Venner! Det er længe siden, at de tre kors stod på Golgata, og nu er der intet andet tilbage end de tre huller i klippen, hvori korsene blev rejst; men aldrig skal disse tre kors glemmes, og så længe verden står, skal menneskene indbydes til at betragte dem; så længe verden står, skal det forkyndes, at der ikke er nogen anden visdom til salighed end Jesus Kristus og ham korsfæstet, at den ved hans lidelse og død fuldbragte forsoning er det eneste middel til bodfærdige synderes frelse og salighed. Så vil jeg også på denne langfredag indbyde jer, brødre og søstre, hvad enten I er Guds børn eller verdens børn, til at betragte

De tre kors på Golgata

Og lad os da først betragte det kors, som stod i midten, for selv om vi kan sige, at de alle tre vidner om det samme, vidner om synd, fordi det jo var en henrettelse, fordi det jo var domfældte forbrydere, som led syndens straf; men dog vidner korset i midten på en særegen måde om synd, det kors, hvorpå Jesus hang. Også han hang der som en forbryder, for også han var jo dømt af den lovlige øvrighed, henrettet af øvrigheden og led syndens grueligste straf. Men for hvis skyld blev han henrettet? Hvad var det for en synd, som han blev straffet for? Ja, når vi læser om de forhør, der gik forud for dommen og henrettelsen, så hører vi, at vidnerne, som optrådte imod ham, ikke kunne få deres vidnesbyrd til at stemme overens; vi hører, at hans dommere, både Herodes og Pilatus, selv sagde, at de ikke kunne finde nogen skyld hos dette menneske; så de dømte og henrettede altså et menneske, hos hvem de ikke fandt nogen skyld. Så dette kors vidner ganske vist om synd, men ikke om hans synd, der blev henrettet på det, men om deres synd, som henrettede ham. Så vidner da det midterste kors om de ypperstepræsters synd, om jødefolkets synd, som henrettede et uskyldigt menneske; og når vi nu ved, at dette menneske var mere end et uskyldigt menneske, var Guds egen søn, som var kommet for at frelse sit folk, og aldrig havde noget menneske talt, som han havde talt til dette folk, aldrig havde noget menneske gjort sådanne gerninger, som han havde gjort i dette folk, ja, så vidner dette kors atter og atter, højere og højere, om synd, om deres synd, som korsfæstede Guds søn. Tænk dig. Du fader og moder! Om folket tog dit barn

og korsfæstede det, selv om dit barn intet ondt havde gjort imod folket, tænk dig, hvordan du ville pege på dette folk og råbe: Se, hvilket syndigt folk! Men tænk da, hvad jøderne gjorde, da de rejste det midterste kors på Golgata, da de tog Guds barn, Guds hellige søn og korsfæstede ham! Og tænk da, hvorledes dette kors peger på dette folk og vidner og råber: Se, hvilket syndigt folk! – Ja, det vidner om jødernes synd, men vidner dette kors ikke også om vores synd? Venner! Lad os ikke være som dem, der harmes over andres synd, men glemmer sig selv; lad os ikke være som David, da Natan fortalte ham historien om den rige mand, der tog den fattiges eneste får, og han udbrød: Den mand, som gjorde dette, er dødsens, men glemte, at han selv var »manden«; lad os dog huske på, at det midterste kors på Golgata vidner om synd ud over hele verden og også vidner om vores synd, vi, som lever i dag; lad os huske på, at den Jesus, som for 1.800 år siden hang på korset, »er hengivet for vore overtrædelser og såret for vore misgerninger«; lad os huske på, at fordi vi har syndet, derfor blev det midterste kors rejst på Golgata, at straffen for vore synder blev lagt på ham, som hang på dette kors; lad os huske på, at vore synder er årsag til denne gruelige gerning, denne rædsomme henrettelse; ja lad os huske på, at vi, at du og jeg, enhver her i forsamlingen, har været med til at rejse det midterste kors på Golgata, har været med at korsfæste Guds søn! Da forstår vi først det ord, som Jesus sagde til de grædende kvinder, der fulgte ham til Golgata: »Græd ikke over mig, men græd over jer selv og jeres børn,« græd over jeres egen synd og jeres børns synd! For derfor hang han langfredag på korset. Ja, ven-

ner! Vi kan let opdage mange synder, når vi betragter os selv; vore daglige tanker, vore daglige ord og gerninger vidner tydeligt om vores synd, men når vi betragter Jesu kors, så ser vi dog først rigtig for alvor, hvor rædsom synden er, som er i os selv og i vores børn, fordi Guds søn blev henrettet for vor skyld; tænk da på, hvordan det midterste kors på Golgata peger også på dette folk og vidner og råber: *Se, hvilket syndigt folk!* Hvordan det peger på hvert menneske i folket, peger på dig og vidner: *Se, hvilket syndigt menneske!*

Det vidner om synd, det midterste kors på Golgata, men venner! Sandelig, sandelig, det vidner i endnu højere grad om nåde, for vel skal vi mindes og gentage, hvad de første kristne sagde, da de engang alle som én opløftede deres røst til Gud og bad: »Herre, ... de har slået sig sammen i denne by mod din hellige tjener Jesus, som du har salvet, både Herodes og Pontius Pilatus, sammen med folkene og Israels stammer for at udføre det, som din hånd og vilje forud havde bestemt skulle ske.«(ApG 4,27-28). Ja, vel skal vi mindes, at om end det var Herodes og Pilatus og Israels folk, som i forfærdelig synd forsamlede sig om at rejse det midterste kors på Golgata, om end vi må sige, at det er alle folkenes synder, alle vore synder, der har forsamlet sig om at korsfæste Guds søn – da skal vi dog også huske på, at det var Guds evige rådslutning, at dette skulle ske, for at der kunne blive en evig forsoning for vore synder; om end vi må sige om os selv, hvad der siges om Josefs brødre, at vi »udtænkte ondt«, at vore synder bragte alt dette »onde« over Jesus, så må vi dog også sige: »men Gud vendte det til det gode. Han ville gøre det, der nu

er sket: holde mange mennesker i live.« (1 Mos 50,20). Ja, han ville holde alle troende folk i live ved denne Jesus, som vi har korsfæstet. Josef stod i Egypten foran sine forfærdede brødre, stod der som en konge, han, som de havde solgt som en ussel slave, og de måtte skælve ved tanken om deres synd, om, hvad de havde gjort imod ham, og dog lød hans ord så kærligt, så tilgivende: »Frygt ikke! Jeg er Josef, jeres bror.« På samme måde står Jesus også iblandt os på denne dag og taler sit ord til os, står her nu som en konge, og hans tornekrone er blevet til en kongekrone, narrekappen til kongekåbe, og spottens rør til et kongescepter, hvormed han byder over hele jorden, han, som engang blev solgt som en ussel slave for vore synders skyld, som engang hang som en ussel forbryder på korset på Golgata, og vi må skælve ved tanken om vore synder, hvad vore synder har gjort imod ham – og dog lyder hans ord så kærligt, så tilgivende til os: »Frygt ikke! Jeg er Jesus, jeres bror,« jeres synd har gjort alt dette onde imod mig, men Gud vendte det til det gode. Ja, venner! Gud vendte det til det gode, og det samme kors, der peger på folket, peger på os, på dig og mig, og vidner så højt om vore synder og siger: Se, hvilket syndigt folk! Se, hvilken synder, at du har korsfæstet Guds søn! – det samme kors peger mod himlen, og vidner endnu højere om Guds nåde og siger: Se, hvilken kærlighed! Se, alt det »onde«, som vore synder har bragt over Jesus, det har Gud besluttet skulle blive til et evigt »gode«, til evig frelse for os, han har besluttet, at hengive sin søn, den enbårne, »for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have et evigt liv.« Ja, se, *hvilken nåde! Se, hvilken kærlighed!* at

faderen besluttede at ofre sin søn for at frelse os! O, du fader og moder, tænk, om det var dig, der skulle beslutte dig til at ofre dit barn; tænk, om det var dig, der selv af fri vilje skulle overgive dit barn til at korsfæstes, ja, du gyser ved tanken derom; men tænk da, at det er dette, som faderen i Himlen har besluttet sig til: at overgive sin enbårne søn i synderes hænder til at henrettes, til at korsfæstes som en forbryder; og dette har han besluttet sig til af kærlighed til dig arme synder for at frelse dig, Se, hvilken nåde, se, hvilken kærlighed! Når du betragter det midterste kors på Golgata, så ser du lige ind i Guds hjerte; og se så Sønnen, som hang på dette kors! Hør, hvad han sagde, da de korsfæstede ham: »Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.« Om nåde, om syndernes forladelse bad han for disse syndere; og hør da, at Jesus bad den samme bøn også for os, bad om tilgivelse for os, om syndernes forladelse for os, skønt det er for vore synders skyld, at han blev korsfæstet. – Se, således står det midterste kors på Golgata og peger ud over os alle sammen og vidner om synden og siger: Se, hvilke syndere! I har korsfæstet Guds søn! Men så står det samme midterste kors på Golgata og peger imod himlen og vidner om nåden og siger: Se, hvilken Gud! Se, hvilken kærlighed! Han har besluttet, at dette skulle ske for at frelse os! Og på dette midterste kors lyder der en evig bøn om syndernes forladelse, den eneste bøn, som kan frelse os: bønnen fra den korsfæstede Guds søn!

Vi har nu betragtet det midterste kors på Golgata og set, hvad det vidner om: om synd og om nåde, vi har hørt, at fra dette kors lyder der en evig bøn om syn-

dernes forladelse over os alle, den eneste bøn, som kan frelse os, bønnen fra den korsfæstede Guds søn. Men der er jo mange, som ikke betragter dette kors således; »... rådsherrerne gjorde nar af ham ... folket stod og så på.« Og således er der endnu mange »rådsherrer« iblandt os, som »gør nar af ham«, og den store masse af »folket« står endnu og »ser på«, står og lytter som ligegyldige tilhørere, som om det kun var gamle krøniker og fabler, vi lirer af til tidsfordriv om søndagen, som om Jesus kun var korsfæstet, for at folket kunne få lidt søndagsadspreldelse. Der er mange, som ikke rigtig vil betragte dette midterste kors på Golgata; og derfor giver Gud os også nogle andre kors at betragte, giver os de kors, hvor vi selv må pines, sygdommens eller fattigdommens eller de mange andre sorgernes eller lidelsernes kors; og alle disse kors giver han os at betragte, for at vi – mens vi selv pines – skulle føres til at betragte Jesu kors, ja føres til at betragte vore synder og græde over os selv, føres til at betragte hans nåde og elske ham igen, som elskede os således på sit kors, bad således fra sit kors om syndernes forladelse for os. Og venner! Lad os derfor også betragte de to andre kors, som stod på Golgata, for at vi kan lære at betragte vore egne kors på rette måde. Og når vi betragter disse to kors, da må vi jo atter sige: De vidner om synden hos dem, som hang på disse kors, for de fik »løn som forskyldt«. Og når vi da betragter de mange slags kors, hvorpå vi må pines, da vidner de visselig også om synd, men kun om vores egen synd, for hvor meget vi end pines, får vi dog kun løn som forskyldt. De vidner om synd, de to kors på Golgata; men når vi ret betragter dem, så vidner de også om nåde; og dette

var nåden, at disse to kors stod så nær ved Jesu kors, og de to røvere havde så let ved at se hen til Jesu kors og finde syndernes forladelse; og venner! Også vore kors vidner om synd – vores egen synd – men de vidner også om nåde, for det er nåden, at Gud på denne måde vil »drage os til sønnen«, til at betragte den korsfæstede Guds søn, vil drage os til troen på ham, at vi ikke skulle fortabes; og det er nåden, at også vi har så let ved at se hen til Jesu kors og finde syndernes forladelse, fordi ordet om den korsfæstede frelser bestandig lyder iblandt os. Men når vi betragter disse to kors på Golgata, så ser vi også, at korset ikke altid fører mennesket til at betragte den korsfæstede Jesus, ikke altid fører mennesket til at finde nåde og syndernes forladelse, for vi hører jo, at den ene af forbryderne spottede Jesus og sagde: »Er du ikke Kristus? Frels dig selv og os!« Og skønt der lød en advarsel til ham, en formaning til ham om at »frygte Gud«, om at se, at han fik »løn som forskyldt«, en formaning om at se hen til den korsfæstede Herre, der »intet ondt havde gjort« – skønt der lød en formaning til ham om at søge nåde hos ham, der fra sit kors bad om syndernes forladelse for alle arme syndere, så hjalp dog alt dette intet; han ville kun frelses fra sin timelige nød, ville ikke græde over sig selv og sin synd, ville ikke søge nåde og syndsforladelse hos Jesus. Og venner! Når vi hører dette, da må vi jo sige: Ja, således er det endnu. Der er mange kors iblandt os, hvorved mennesker pines, og de vidner alle om synden, for det er syndens velfortjente straf, men de vidner også alle om nåden, for det er faderen, der på denne måde vil drage os til Sønnen, til at søge nåde og syndernes forladelse

hos Jesus; men der er mange, som spotter ham midt i deres pine, mange, som kun klager over deres lidelser, mange, som kun råber om frelse for deres timelige nød; og skønt vi advarer og formaner disse syndere, atter og atter siger til dem: »Frygt dog Gud, I syndere!« For disse kors, disse lidelser er »dommen« fra Gud over jeres synder; skønt vi formaner dem og siger: I får kun løn som forskyldt, men se hen til ham, den korsfæstede Herre, der intet ondt har gjort og dog blev korsfæstet for jeres skyld, se hen til ham, så at I kan frelses, så hjælper dog alt dette intet hos så mange; de vil ikke græde over deres egen synd, de vil ikke søge nåde og syndernes forladelse hos Jesus. – Men så hør det, I mange verdens børn, der kun vil frelses fra timelig nød. Hør, at den ubodfærdige røver gik fortabt, skønt han var så nær ved den korsfæstede frelser. De tre kors på Golgata er for længe siden hensmuldret, men endnu findes de tre huller i klippen, hvori korsene stod, og imellem det klippehul, hvor den ubodfærdige røvers kors har stået, og det klippehul, hvor frelserens kors har stået, findes en revne i klippen, så dyb, at intet menneske har kunnet finde bund i den; i det store jordskælv, da Jesus råbte: »Det er fuldbragt,« og udåndede sit sidste suk og klipperne revnede, da slog klippen denne bundløse revne imellem Jesus og den ubodfærdige røver; allerede her på jorden var han skilt fra frelseren, skønt han var ham så nær; et bundløst svælg skiller evigt denne ubodfærdige synder fra frelseren, et svælg, som han aldrig kan komme over. Hør det, I ubodfærdige verdens børn, som ikke frygter Gud! Hvad I end må lide, så får I kun løn som forskyldt. Hør det, I ubodfærdige verdens børn, som kun søger frelse

for den jordiske nød, men ikke for jeres arme syndige sjæle: Endnu er der tid til at »græde over jer selv og over jeres børn,« endnu er der tid til at betragte den korsfæstede Jesus og søge nåde og syndernes forladelse hos ham. Gør det i dag, på denne langfredag! Gør det i denne stund! I morgen er det måske for sent. Men vil I ikke, vil I gå bort og blive ved at være verdens børn, så hør dette: Et bundløst svælg skiller jer allerede her på jorden fra frelseren, skønt han er jer så nær, et bundløst svælg skiller jer for evigt fra ham, der alene kan skaffe jer nåde og syndernes forladelse hos Gud.

Vi har betragtet den ubodfærdige røvers kors og set, at det ikke førte ham til at betragte Jesu kors; vi har betragtet det til advarsel for de mange, som ikke engang ved deres lidelser vil lade sig føre til frelseren. Men lad os da til slut betragte det tredje kors, det, der stod på den anden side af Jesus. Da ser vi, at korset førte dette menneske til at søge nåde og syndernes forladelse hos frelseren. Han var en røver og havde vel aldrig »frygtet Gud«, havde vel aldrig bekymret sig om sine synder. Men ved korset lærte han at frygte Gud, ved korset lærte han at »gå i sig selv« og sige om sig selv: Jeg får kun løn som forskyldt. Ved korset lærte han at betragte den korsfæstede frelser, at søge nåde og syndernes forladelse hos ham, ved korset lærte han at bede: »Jesus, husk mig, når du kommer i dit rige.« Og lad os høre det svar, han fik fra den korsfæstede frelser: »Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis.« – Venner! hvor trøsterigt er dog dette langfredagsevangelium! Hvor trøsterigt er det dog at se, hvordan dette menneske, denne gamle synder ved Guds førelse dog til sidst bliver

draget til Jesus! Så kan altså også du, om end måske kun ved korset, kun ved tunge smertefulde førelser, blive draget til din frelser; hvor trøsterigt er det at høre det svar, det nådens ord, som Jesus sagde til ham, at høre Jesus sige til sådan en synder: »I dag skal du være med mig i Paradis.« Så kan da også du, ja så kan da også den groveste synder få det samme svar og komme i Paradis med sin frelser. Kæreste ven! Du, som i dag hører dette ord, vil du ikke gerne have et sådant svar af Jesus? Vil du ikke gerne komme i Paradis med din frelser? Så lad denne røver lære dig, hvordan du skal få dette svar; og selv om du ikke er nogen røver eller forbryder, der kan dømmes af den borgerlige lov, selv om du måske er et skikkeligt menneske, så er du dog ikke bedre end denne røver i den hellige Guds øjne; det er dine synder, der har korsfæstet Guds søn. Derfor: Lad denne røver lære dig at frygte Gud, at frygte for dommen; lad denne røver lære dig i dine lidelser, at du kun får løn som forskyldt; lad ham lære dig at agte på Guds førelser, lære dig at se hen til den korsfæstede frelser, til ham, der beder om syndernes forladelse for os; lad ham lære dig at bede, som han bad: »Jesus, tænk på mig!« Da siger også Jesus til dig: »Sandelig, jeg siger dig, du skal være med mig i Paradis.« Ja, på den dag, da du er i den sidste pine og kæmper med »den sidste fjende«, på den dag skal du være med Jesus i Paradis. – Og venner! Allerede her kan vi være med Jesus i Paradiset, når vi blot atter og atter betragter den korsfæstede frelser med al hans syndsforladende nåde. For selv om livet bliver fuldt af mange trængsler, så kan der dog være et Paradis i vore hjerter midt i trængslerne, når vi ved, at vi for Jesu skyld dog

er Guds børn, at det er hans faderarme, der favner os så fast, for at vi ikke skal komme bort fra ham. Selv om livet bliver fuldt af mange fristelser, så er der dog et Paradis i vore hjerter, når vi ved troen på frelseren formår at sejre i fristelserne; og selv om vi mange gange ikke sejrer, men falder i fristelsen, mange gange må græde bitterligt over os selv, fordi troen er så svag, så bliver der dog et Paradis i vore hjerter, når vi midt i vore synder atter tør se hen til frelserens kors, tør bede om tilgivelse og tør tro, at hvad vi end beder om i hans navn, det vil faderen give os. Og selv om vi på denne måde blive mere og mere ene her i verden, fordi der kun er så få, som vil vandre denne snævre vej til Guds rige, selv om mennesker måske tænker ilde om os, taler ilde om os, så er der dog et Paradis i vore hjerter, når vi ved, at Jesus tænker kærligt på os; og selv om ingen vil være med os her på jorden, hvad betyder det alt sammen, når vi kun må være med Jesus i Paradiset! – Venner! Vi har nu betragtet de tre kors på Golgata. Lad os blive ved at betragte dem også derhjemme, betragte den ubodfærdige røvers kors til daglig advarsel, at vi ikke skal skilles fra Jesus, betragte den bodfærdige røvers kors til daglig påmindelse, at vi kan agte på Guds førelser med os, men dog frem for alt betragte Jesu kors, at det daglig kan vidne for os om vore synder, men også daglig vidne for os om nåden, at vi må søge nåden hos ham, der alene har syndernes forladelse til os. Amen!

Indre Missions Tidende, 1862, nr. 4